

Sèrie 1

OPCIÓ A. Comentari de text

Llegiu atentament el text següent i responeu a les qüestions que es plantegen a continuació.

“La major dificultat que es presenta és la de saber quina pot ser la utilitat de les idees per als éssers sensibles eterns o per a aquells d'aquests éssers que neixen i els que moren. No són elles per si mateixes causa de cap moviment, de cap canvi en ells, ni tampoc auxiliem a la ciència dels altres éssers. En efecte, les idees no constitueixen l'essència d'aquests éssers, perquè llavors estarien en ells; tampoc són elles les que els porten a l'existència, ja que no resideixen en els éssers que participen de les idees. Potser es creurà que són causes, en el mateix concepte que la blancor és causa de l'objecte blanc amb que ella es barreja.(...) Podria acumular-se contra aquesta doctrina arguments sense nombre. Vaig més lluny: és impossible que els altres éssers provinquin de les idees en cap dels sentits en què s'empra l'expressió provenir. Dir que les idees són exemplars i que els altres éssers participen de les idees és accontentar-se amb paraules buides de sentit, és formar metàfores poètiques. El que treballa en la seva obra, té necessitat per a això de tenir els ulls fixos en les idees? Un ésser qualsevol pot ser, pot fer-se, sense que res li hagi servit de model. I així, existeixi o no Sòcrates, pot néixer un home com Sòcrates. (...) En fi, no és possible, pel que sembla, que l'essència existeixi separatament d'allò de què és l'essència. Com llavors és possible que les idees que són les essències de les coses tinguin una existència separada?”

ARISTÒTIL. *Metafísica*, Traducció del text castellà. Madrid. Espasa Calpe. Austral.

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dues línies la idea principal del text. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una o altra formulació, la inutilitat de la teoria de les idees i la impossibilitat que les idees existeixin separades de les coses de les quals en són essència.

2. Resumi el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen. [2,5 punts]

Es critica la teoria de les idees platòniques fonamentalment per dos motius. En primer lloc, per la seva inutilitat per a donar explicacions del món sensible (no expliquen el moviment ni el canvi, ni ajuden a la ciència). Per altra banda, es critica que les idees siguin les essències de les coses i estiguin però separades d'elles. Amb tot plegat es critica la teoria platònica segons la qual les idees són la causa, essència i model de les coses sensibles, que existeixen separades d'elles i de les què les coses sensibles participen.

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix, per una banda, entre *idea, essència i exemplar*, i, per una altra banda, entre *existència, causa i participació*. [3 punts]

Aristòtil critica que la idea, que és la essència d'una cosa, allò que la defineix, allò que fa que sigui aquella cosa i no pas altra, sigui l'exemplar o model, i el veritable ésser del qual les coses participen. Aristòtil critica la tesi platònica segons la qual les coses sensibles deuen la seva existència a aquelles idees immutables; critica que aquestes idees siguin la causa de l'existència i que participin d'aquelles i són com un exemple concret, una mera còpia.

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors. [2 punts]

Es pot comparar amb la crítica de l'empirisme britànic als racionalistes sobre la existència de les idees innates i abstractes. També amb la polèmica medieval entre els tomistes i els franciscans sobre el nominalisme. També amb la conversió kantiana de les idees en conceptes dialèctics de la raó.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

OPCIÓ B. Desenvolupament d'un tema

Responen a les qüestions que es plantegen a continuació sobre el tema següent: **L'idealisme alemany i la inversió marxista.**

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que l'alumne no ha dit, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles. Hauria de fer referència a la negació de la cosa en sí kantiana de forma que l'idealisme transcendent de Kant ara passarà a ser absolut. El món esdevé així idea de una consciència que històricament, dialècticament, va augmentant el seu coneixement d'ella mateixa. Per la seva banda, el marxisme capgirarà els termes: el punt de partida ja no serà la idea de llibertat cap on camina la història de l'esperit absolut, sinó que el motor d'aquella seran la propietat privada i la lluita de classes.

2. Indiqueu l'època de l'idealisme alemany i la inversió marxista, esmenteu els autors principals i altres corrents de pensament d'aquell temps, i comenteu les influències que van rebre. [1,5 punt]

S. XIX. Revolució industrial. Naixement del sindicalisme i el moviment obrer internacional. Fichte, Schelling i Hegel són els principals representants. Marx, des de l'esquerra hegeliana, recupera el concepte de materialisme, ara amb el adjectiu "històric", on les idees esdevindran la superestructura determinada per la realitat de les relacions de producció, és a dir, les relacions entre el proletariat i els posseïdors del capital.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements. Comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracten l'idealisme alemany i la inversió marxista i quines solucions hi aporten. [4 punts]

Per l'idealisme alemany, que és absolut, es tracta de superar la problemàtica kantiana de la separació entre fenòmens i noümens. Per l'idealisme absolut tot s'explica des d'un desplegament de l'esperit i els seus fenòmens. Per a la inversió marxista, el veritable motor de la història no és la romàntica idea de cercar la llibertat de l'esperit, sinó la lluita de classes. El desig d'alliberar-se de l'opressió, de l'alienació a la que sotmet el treball assalariat, obliga a la filosofia a replantejar la forma d'entendre el

món: no es pensa per tenir idees, sinó per transformar el món, que no és cap producte eidètic. El marxisme, contra l'idealisme absolut, proposa una política revolucionària del i per al proletariat i per a la instauració d'una societat sense classes ni opressió.

4. Relacioneu l'idealisme alemany i la inversió marxista amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han presentat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que proposen l'idealisme alemany i la inversió marxista per als problemes que es plantegen amb les solucions que hi han aportat altres autors. [1,5 punts]

Es pot relacionar amb la negació dels dualismes metafísics (Plató, pensadors medievals), i de tota ideologia romàntica o racionalista que oblida les condicions reals de la majoria dels homes (el treball, les necessitats bàsiques per a subsistir, etc.). També es pot fer referència al desenvolupament posterior del marxisme.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que tenen l'idealisme alemany i la inversió marxista i feu-ne una valoració personal. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.